

Õiguskantsler

Teie 22.08.2021 nr

Meie 30.08.2021 nr 7-5/211537/2105574

Lapsevanema õigus osaleda kooli üritustel

Lugupeetud avaldaja

Küsisite õiguskantslerilt, kas koolil on õigus keelata haigustunnusteta lapsevanemal osaleda 1. klassi laste vanemate koosolekul ja 1. septembri aktusel, kui lapsevanemal ei ole võimalik esitada Covid tõendit või negatiivset testitulemust. Tõite välja, et kooli nõutud PCR-testi tegemine on küllalt kulukas.

Kooli veebilehel oli tõesti kirjas, et üritustele on oodatud lapsevanemad, kes on läbinud vaksineerimiskuuri, Covid-19 läbi põdenud või kuni 72 tundi enne üritust saanud negatiivse testitulemuse (24. augustil ei olnud enam veebilehel viidet, et tegemist peab olema PCR-testiga). Kuna Vabariigi Valitsus peab vajalikuks, et teatud juhtudel peavad inimesed [esitama Covid tõendi](#), võib kooli veebilehel avaldatud teadet mõista üheselt lapsevanemale mõeldud nõudena. Vastupidist ei ole Teile oma kirjas väitnud ka direktor.

Direktor selgitas siiski õiguskantsleri nõunikule, et kool ei kontrolli Covid tõendi või negatiivse testi olemasolu, sest tegemist on soovitusena. Direktor lubas, et kooli veebilehel avaldatud teade sõnastatakse selgemalt, et kirjutatut oleks võimalik mõista soovitusena. Samuti lubas direktor kaaluda kõigile soovijatele asjakohase testi tegemise võimaluse pakkumist.

Seni, kuni tegemist on soovitusena, saab sellekohast abinõu pidada lubatavaks. Koolil tuleb abinõusid rakendades arvestada, et lapsevanemal on õigus ja kohustus seista enda lapse huvide eest ja vajaduse korral pakkuda lapsele tuge. Soovitus andes on siiski oluline pöörata tähelepanu selle sõnastusele, et kõik saaksid ühtmoodi aru, et tegu on soovitusena, mitte kohustusena.

Õpilaste ja kooli töötajate tervise kaitseks saab kool kehtestada abinõud kooli kodukorras (põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ([PGS](#)) § 44 lg 3). Tegemist on avarate piiridega normiga, mis hõlmab mitmesuguseid elulisi olukordi ning annab koolile volituse rakendada tervise kaitseks enda äranägemisel vajalikke meetmeid. Meetmeid kehtestades tuleb aga silmas pidada koolile antud volituse eesmärki ja piire ning kooli pädevust. Nii ei saa kool oma kodukorras eirata seaduste nõudeid (põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse teisi sätteid, nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadust, perekonnaseadust, lastekaitseadusest jne).

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Vanema õigusi piiravate meetmete kehtestamisel (nt tõendi või negatiivse testi tulemuse esitamist) tuleb arvestada [põhiseadusega](#) kehtestatud õiguste ja vabadustega (nt õigus perekonna- ja eraelu puutumatusel § 26; õigus kasvatada last ja hoolitseda tema eest § 27 lg 3; õigus haridusele § 37), mida ei saa kergekäeliselt ja ilma selge seadusest tuleneva volitusega piirata (põhiseaduse § 3 lg 1, § 11). PGS § 44 lõike 3 põhiseaduspärasel tõlgendamisel ei ole koolile sellist õigust antud.

Kriisimeetmed võib kehtestada nakkushaiguse epideemilise leviku tõkestamiseks kas Vabariigi Valitsus või Terviseamet. Seega pole koolil sel põhjusel õigust kehtestada kooli üritustel osalemise piiranguid lastevanematele (vt [nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 28](#)).

[Vabariigi Valitsuse korralduses nr 305](#) ei ole pandud koolile kohustust piirata lapsevanema osalemise õigust kõigil lastevanematele mõeldud üritustel. [Korralduse nr 305 seletuskirja](#) järgi ei kohaldata korraldust haridusasutustele selle tõttu, et igaljuhul ei ole võimalik haridusasutusse siseneda. Korralduses kehtestatud meetmed kehtivad üksnes ürituste kohta, kuhu saavad tulla ka inimesed, kes ei ole kooliga seotud (seletuskirjas on toodud näitena laatu). Lapsevanem ei ole koolis kõrvaline isik, kuna lapse huvides on kooli ja lapsevanema koostöö ning kool ei saa lapsevanemat teda puudutavast kooli tegevusest kõrvale jätta. Vabariigi Valitsus ei ole pidanud viiruse leviku piiramisel vajalikuks sekkuda kooli ürituste korraldamisesse.

Väljastatud ei ole, et sellises olukorras on koolil endal õigus (PGS § 44 lg 3 alusel) rakendada õpilaste ja koolitöötajate tervise kaitseks vajalikke abinõusid. Seda enam, et kooli juhtkond vastutab koolitöötajate tervise kaitse eest ka [töötervishoiu ja tööohutuse seaduse](#) järgi. Sellele vaatamata ei saa kool oma kodukorraga võtta lapsevanemalt ära talle seadustega antud õigusi ja kohustusi, näiteks esindada last ja tegutseda lapse huvides.

[Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 55 lõike 1](#) kohaselt on vanemal õigus saada teavet ja selgitusi koolikorralduse ning õpilase õiguste ja kohustuste kohta. Samuti on lapsevanemal õigus osaleda vanemate koosolekul ([PGS § 56](#)). Vanematele korraldatud koosolek annab vanemale vahetult võimaluse saada teavet, esitada küsimusi ja teha ettepanekuid. Vahetut osalemist ei asenda näiteks hilisem koosoleku protokoll või õpetaja saadetud e-kiri. Vajaduse korral võib kool kaaluda lapsevanemate koosoleku korraldamist veebis. Samas tuleb mõelda sellele, et kõigil vanematel ei pruugi olla võimalust veebikoosolekul osaleda, kui puudub näiteks sobiv seade või internetiühendus. Kool peab ka 1. klassi aktust korraldades mõtlema sellele, et enamasti on lapse parimates huvides vanema lubamine pidulikule sündmusele (vt ka [lastekaitse seaduse § 21 lg 1](#)).

Covid tõendi või negatiivse testitulemuse esitamise nõue piirab lastevanemate koosolekul või 1. klassi aktusel osalemist. Samas tuleb koolil PGS kohaselt tagada kooli õpilaste ja koolitöötajate tervise kaitse sobivate ja mõistlike abinõudega. Ka lapsevanemate tervise kaitsele peab kool mõtlema (vt ka käibekohustuse kohta nt Riigikohtu 24.03.2021 otsus nr [2-18-8345/41](#), p 12). Kuid ka lapsevanem ise peab kooli korraldatavatele üritustele minnes olema veendunud, et ta ei kahjusta teiste osalejate tervist. Muu hulgas tuleb lapsevanemal arvestada, et üritustel võivad osaleda inimesed, kellel pole võimalik end vaktsineerida lasta vanuselisel või tervislikel põhjustel ja kes kuuluvad riskirühma.

Mõistagi soovib kool teha üritused kõigile osalejatele ohutuks. Tuleb siiski mõnda, et aktust või lastevanemate koosolekut kavandades võib kool kaaluda ka lapsevanemat vähem piiravate ettevaatusabinõude rakendamist. Näiteks võib korraldada lapsevanemate koosoleku sel ajal, kui koolis ei viibi õpilasi, kaaluda osalejate hajutamist, piirata aktusel osalejate arvu (näiteks kuni kaks preliiiget), kasutada eelregistreerimist, teha ühe aktuse asemel mitu aktust jm.

Soovin Teie perele head kooliaasta algust. Loodan, et Teil on võimalik osaleda mõlemal kooli korraldataval üritusel.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks (avaldaja isikuandmeteta): [] Gümnaasium, Haridus- ja Teadusministeerium